

**ДЕРЖАВНА УСТАНОВА
«ІНСТИТУТ ПСИХІАТРІЇ, СУДОВО-ПСИХІАТРИЧНОЇ ЕКСПЕРТИЗИ
ТА МОНІТОРИНГУ НАРКОТИКІВ
МІНІСТЕРСТВА ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я УКРАЇНИ»**

ЗАТВЕРДЖЕНО:

рішенням Вченої ради
ДУ «ІПСЕМН МОЗ України»
від 29.06.2023р., протокол № 5

Голова Вченої ради
заступник генерального директора з
наукової роботи та освітньої діяльності
ДУ «ІПСЕМН МОЗ України»,

д. мед. н., с.н.с.

Оксана ОЛІЙНИК
29.06.2023р.

**НАВЧАЛЬНИЙ ПЛАН ТА ПРОГРАМА
ВИБІРКОВОЇ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
«ДИТЯЧА ПСИХІАТРІЯ»**

Третій (освітньо-науковий) рівень
(назва рівня вищої освіти)

Доктор філософії
(назва ступеня, що присвоюється)

ГАЛУЗЬ ЗНАНЬ 22 Охорона здоров'я
(шифр та назва галузі знань)

СПЕЦІАЛЬНІСТЬ 222 Медицина
(код та найменування спеціальності)

Київ – 2023

Передмова

Розроблено проектною групою відділу психічних розладів дітей та підлітків Державної установи «Інститут психіатрії, судово-психіатричної експертизи та моніторингу наркотиків Міністерства охорони здоров'я України» (ДУ «ІПСЕМН МОЗ України»).

Затверджено вченою радою ДУ «ІПСЕМН МОЗ України» (протокол № 5 від 29 червня 2023 р.).

Розробники:

Шум Сергій Сергійович – кандидат медичних наук, генеральний директор ДУ «ІПСЕМН МОЗ України».

Олійник Оксана Петрівна – доктор медичних наук, старший науковий співробітник, заступниця генерального директора з наукової роботи та освітньої діяльності ДУ «ІПСЕМН МОЗ України».

Марценковський Ігор Анатолійович – кандидат медичних наук, старший науковий співробітник, завідувач відділу психічних розладів дітей та підлітків ДУ «ІПСЕМН МОЗ України».

Марценковська Інна Іванівна – кандидат медичних наук, старший дослідник, Начальник клініки психічних розладів дітей та підлітків ДУ «ІПСЕМН МОЗ України».

Вашенко Олеся Сергіївна – психолог, науковий співробітник відділу психічних розладів дітей та підлітків ДУ «ІПСЕМН МОЗ України».

Макаренко Ганна Вячеславівна – лікар психіатр дитячий клініки психічних розладів дітей та підлітків, молодший науковий співробітник відділу психічних розладів дітей та підлітків ДУ «ІПСЕМН МОЗ України».

Скрипник Тетяна Олексіївна – лікар психіатр дитячий клініки психічних розладів дітей та підлітків, молодший науковий співробітник відділу психічних розладів дітей та підлітків ДУ «ІПСЕМН МОЗ України».

Навчальний план та програма вибіркової дисципліни «Дитяча психіатрія» є частиною підготовки фахівців третього (освітньо-наукового) рівня вищої освіти за спеціальністю 222 «Медицина» розроблена відповідно до освітньо-наукової програми «Психіатрія» ДУ «ІПСЕМН МОЗ України», а також відповідно до Законів України «Про вищу освіту» від 01.07.2014 р. № 1556-VII; «Про наукову і науково-технічну діяльність» від 26.11.2015 р. № 848-VIII, Постанов Кабінету Міністрів України від 23.11.2011 р. №1341 «Про затвердження Національної рамки кваліфікацій»; від 30.12.2015 р. № 1187 «Про затвердження Ліцензійних умов провадження освітньої діяльності»; від 23.03.2016 р. № 261 «Про затвердження Порядку підготовки здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії та доктора наук у вищих навчальних закладах (наукових установах)»; наказу Міністерства освіти і науки України від 11.07.2019 № 977 «Про затвердження Положення про акредитацію освітніх програм, за якими здійснюється підготовка здобувачів вищої освіти».

НАВЧАЛЬНИЙ ПЛАН
вибіркової навчальної дисципліни
«Дитяча психіатрія»
підготовки докторів філософії (PhD)
за спеціальністю 222 Медицина: 14.01.16 - Психіатрія

Тривалість: 3 кредити (90 год.)

Мета навчання: формування у здобувачів освітньо-наукового ступеня доктора філософії поглиблених спеціалізовано-професійних медичних практичних та теоретичних компетентностей з дитячої психіатрії, як одного з напрямків психіатрії.

Контингент слухачів: особи, які навчаються в аспірантурі або є науковими співробітниками.

Код розділу	Назва розділу	Кредитів ЄКТС	Кількість годин					
			Загальний обсяг	Аудиторних				Самостійна робота
				лекції	семінари	практика	всього	
1.	Державна політика у сфері охорони психічного здоров'я дітей.	0,5	15	2	2	4	8	10
2.	Розлади нейророзвитку: діагностичні критерії, інструментарій для оцінювання, особливості судово – психіатричної та медико – соціальної експертизи.	0,5	15		2	4	6	8
3.	Розлади поведінки у дітей та підлітків.	0,5	15		2	4	6	8
4.	Афективні розлади у педіатричній практиці: діагностичні критерії, інструментарій для оцінювання, профілактика, терапія.	0,5	15		2	4	6	8
5.	Тривожно – фобічні розлади у дітей та підлітків: природа, перебіг, діагностика, діагностичні інструментарій, лікування та профілактика.	0,5	15		2	4	6	8
6.	Невідкладні стани.	0,5	15		2	4	6	8
7.	Залік					2	2	
Разом		3	90	2	12	26	40	50

НАВЧАЛЬНА ПРОГРАМА
вибіркової навчальної дисципліни
«Дитяча психіатрія»
підготовки докторів філософії (PhD)
за спеціальністю 222 Медицина: 14.01.16 - Психіатрія

Тривалість: 3 кредити (90 год.)

Мета навчання: формування у здобувачів освітньо-наукового ступеня доктора філософії поглиблених спеціалізовано-професійних медичних практичних та теоретичних компетентностей з дитячої психіатрії як одного з напрямків психіатрії.

Контингент слухачів: особи, які навчаються в аспірантурі або є науковими співробітниками.

Код розділу	Назва розділу	Перелік спеціалізовано-професійних компетентностей з дитячої психіатрії
1.	Державна політика у сфері охорони психічного здоров'я дітей.	– Здатність застосовувати знання фундаментальних основ, сучасних досліджень, проблем і тенденцій медицини, насамперед, психіатрії, у комплексному аналізі явищ і процесів, що виникають в дитячій психіатрії.
1.1.	Конвенція ООН про права дитини, її значення для клінічної практики, політики та досліджень. Національна політика в сфері охорони психічного здоров'я дітей. Організація та надання послуг з охорони психічного здоров'я у дітей та підлітків в Україні.	– Здатність відокремлювати структурні елементи, які складають теоретичну, емпіричну та доказову основу дитячої психіатрії.
1.2.	Фактори ризику та захисні фактори при розладах психіки та поведінки у дітей.	– Здатність встановлювати розлади психіки та поведінки, коморбідних розладів, визначити їх тяжкість, проводити диференційну діагностику з іншими розладами шляхом співставлення зі стандартами діагностичники,
1.3.	Раннє жорстоке поводження, фізичне та сексуальне насильство.	використовуючи діагностичні критерії сучасних діагностичних систем (МКХ 10, МКХ 11, DSM 5), дотримуючись відповідних етичних та юридичних норм.
1.4.	Затримки психомоторного розвитку та недоношеність, орфанні захворювання.	– Здатність використовуючи результати скринінгових процедур (опитувальників дитини та батьків, самоопитувальників), напівструктурованих інтерв'ю з батькам та дитиною, структурованого оцінювання поведінки та ігрової діяльності дитини, дані клінічного, лабораторного та інструментального обстеження, дотримуючись відповідних етичних та юридичних норм, шляхом прийняття обґрунтованого рішення, за певним алгоритмом, приймати діагностичні рішення.
2.	Розлади нейророзвитку: діагностичні критерії, інструментарії для оцінювання, особливості судово-психіатричної та медико-соціальної експертизи.	– Здатність використовуючи результати скринінгових процедур (опитувальників дитини та батьків, самоопитувальників), напівструктурованих інтерв'ю з батькам та дитиною, структурованого оцінювання поведінки та ігрової діяльності дитини, дані клінічного, лабораторного та інструментального обстеження, дотримуючись відповідних етичних та юридичних норм, шляхом прийняття обґрунтованого рішення, за певним алгоритмом, приймати діагностичні рішення.
2.1.	Розлади дефіциту уваги та гіперактивності, нефармакологічні та фармакологічні методи лікування.	
2.2.	Розлади аутистичного спектру.	
	Етичні обмеження при терапії та організації навчання та соціальної підтримки, психологічні та	

	фармакологічні методи лікування.	
3.	Розлади поведінки у дітей та підлітків.	
3.1.	Опозиційно – викличні розлади поведінки.	– Здатність забезпечити сучасну психіатричну допомогу особам з психічними розладами відповідно до клінічних настанов, протоколів, стандартів психіатричної допомоги.
3.2.	Гіперкінетичні розлади поведінки.	– Здатність виявляти та запобігати суспільній небезпеці осіб з психічними розладами; обґрунтовувати необхідність застосування примусових заходів медичного характеру.
3.3.	Поведінкові розлади, зумовлені органічними ушкодженнями мозку.	– Здатність прогнозувати науково обґрунтовані підходи до реформування системи охорони здоров'я, організовувати та забезпечувати процеси управлінської діяльності з урахуванням процесів реформування галузі, насамперед у сфері охорони психічного здоров'я дітей та підлітків.
3.4.	Поведінкові розлади у дітей та підлітків при депресіях, біполярному розладі, шизофренії.	– Здатність на підставі даних про стан здоров'я дитячого населення та про наявність впливу на нього навколишнього середовища (факторів), використовуючи існуючі методи, в межах первинного рівня медичної допомоги населенню здійснювати освітньо-профілактичні заходи, спрямовані на збереження ментального здоров'я, раннього виявлення та адекватного лікування психічних розладів.
3.5.	Спалахи руйнівної поведінки, поведінка уникнення, повторювана поведінка.	– Здатність виявляти та запобігати суспільній небезпеці осіб з психічними розладами шляхом надання добровільної або недобровільної психіатричної допомоги (відповідно до законодавчих підстав і в порядку передбаченому Законом України "Про психіатричну допомогу")
3.6.	Суїцидальна та самоушкоджуюча поведінка у дітей та підлітків.	– Здатність до проведення медико-соціальної експертизи у дітей з психічними розладами згідно з Міжнародною класифікацією функціонування, обмеження життєдіяльності та здоров'я (МКФ).
4.	Афективні розлади у педіатричній практиці: діагностичні критерії, інструментарій для оцінювання, профілактика, терапія.	
4.1.	Рекурентні депресії.	
4.2.	Біполярний розлад.	
4.3.	Афективні розлади з руйнівною, суїцидальною, самоушкоджуючою поведінкою, особливості проведення судово – психіатричної експертизи та організація допомоги.	
5.	Тривожно – фобічні розлади у дітей та підлітків: природа, перебіг, діагностика, діагностичні інструментарій, лікування та профілактика.	
5.1.	Психічні та поведінкові розлади у дітей, що потерпають від війни, стихійного лиха, катастроф.	
5.2.	Генералізовані та соціальні тривожні розлади. Сепараційна тривога.	
5.3.	Обсесивно – компульсивний розлад.	
5.4.	Гостра та хронічна реакція на психічну травму (розлади адаптації, ПТСР, комплексний ПТСР, реакція на втрату).	
5.5.	Селективний мутизм.	
6.	Невідкладні стани. Традиційні та альтернативні методи лікування психічних та поведінкових розладів.	
6.1.	Розлади, пов'язані з вживанням наркотичних речовин та алкоголю.	

6.2.	Використання в якості лікарських засобів та неконтрольоване вживання речовин з посиленням контролем за обігом (бензодіазепінів, психостимуляторів, наркотичних анальгетиків, канабіноїдів, кетаміну, маріхуани, листів коки, галюциногенів).	
7.	Залік	

Рекомендовані посилання

1. Закон України «Про психіатричну допомогу»
<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1489-14#Text>
2. Цивільний процесуальний кодекс України
<http://zakon0.rada.gov.ua/laws/show/1618-15>
3. Кримінальний процесуальний кодекс України
<http://zakon0.rada.gov.ua/laws/show/4651-17>
4. Кримінальний кодекс України <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2341-14#Text>
5. Цивільний кодекс України <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/435-15#Text>
6. The United Nations (UN) Convention on the Rights of the Child (Convention)
<https://www.unicef.org/child-rights-convention>.
7. The Convention and the recently adopted UN Convention on the Rights of People with Disabilities (CRDP):
<https://www.un.org/disabilities/convention/conventionfull.shtml>.
8. IACAPAP Textbook of Child and Adolescent Mental Health edited by Joseph M. Rey, M.D., Ph.D. Geneva, International Association for Child and Adolescent Psychiatry and Allied Professions (downloadable PDFs). Published Online: <https://iacapap.org/english.html>.
9. Erica van der Sloot & Robert Vermeiren. FORENSIC CHILD AND ADOLESCENT PSYCHIATRY:
10. https://iacapap.org/_Resources/Persistent/5a3fe54040bc129e4b232135d591dd1f60fa90fc/J.3-FORENSIC-072012.pdf.
- 11.10. Myron Belfer & Suzan Song. THE UNITED NATIONS' CONVENTION ON THE RIGHTS OF THE CHILD AND IMPLICATIONS FOR CLINICAL PRACTICE, POLICY AND RESEARCH:
https://iacapap.org/_Resources/Persistent/1c49a69326822af0ea097b05ec1a25a4c4a40727/J.7-UN-CONVENTION-072012.pdf.
- 12.11. Chng Soon Hian Jermain, Chan Mei Chern, Tina Fang & Daniel Fung. CLINICAL QUALITY AND PATIENT SAFETY IN CHILD AND ADOLESCENT MENTAL HEALTH:
https://iacapap.org/_Resources/Persistent/81af868115277dcb3de93253418081b8a38bc681/J.8-QUALITY-AND-SAFETY-update-2019.pdf.
13. 12. Joseph M Rey, Francisco B Assumpção Jr, Carlos A Bernad, Füsün Çetin Çuhadaroğlu, Bonnie Evans, Daniel Fung, Gordon Harper, Loïc Loidreau,

Yoshiro Ono, Dainius Pūras, Helmut Remschmidt, Brian Robertson, Olga A
Rusakoskaya & Kari Schleimer. HISTORY OF CHILD PSYCHIATRY:

https://iacapap.org/_Resources/Persistent/49c28ec074bbebfc0ea48df2deea1c6fc1de0a60/J.10-History-Child-Psychiatry-update-2018.pdf